

**STADSBYGGNADS
KONTORET**

Planavdelningen
Thomas Stoll
Tfn 08-508 273 51

UTSTÄLLNINGSPÅTÄNKNING 1(7)

2009-04-17

Dp 2006-06878-54

Detaljplan för
Casablanca 1 mm (Värtapiren)
i stadsdelen Ladugårdsgärdet
i Stockholm
Dp 2006-06878-54

UTSTÄLLNING

Stockholms hamnar arbetar med att modernisera och omstrukturera verksamheten. Parallellt pågår planering för ny bebyggelse i Södra Värtahamnen, en del av omvandlings- och utbyggnadsplanerna i stadsutvecklingsområdet Hjorthagen-Värtahamnen-Frihamnen-Loudden.

I stadens Översiktsplan 1999 anges för Värtahamnen att hamnverksamheten är strategiskt viktig för Stockholm och att hamnen utgör riksintresse enligt miljöbalkens bestämmelser. Gällande detaljplaner inom området medger huvudsakligen hamnverksamhet och industri.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra utbyggnad av Värtapiren. Utbyggnaden möjliggör en modern hamnanläggning vid den nuvarande färjeterminalen. Utfyllnaden ger utrymme för nya kajplatser och bidrar till ett mer effektivt markutnyttjande, vilket är nödvändigt för den långsiktiga utvecklingen av stadsdelen med bibehållen hamnverksamhet.

Ett program för planering av området Hjorthagen-Värtahamnen-Frihamnen-Loudden har upprättats under 2001 och varit föremål för remiss och samråd. Till programmet togs också en översiktlig miljöbedömning fram. Förslaget till detaljplan var föremål för samråd och remiss under tiden den 2008-04-01 – 2008-05-09. Efter revidering och upprättande av PM avseende miljökonsekvensbeskrivning till detaljplan ställdes förslaget ut under tiden 2009-02-04 – 2009-03-04 i Tekniska Nämndhuset. Förutom kända sakägare har berörda boende och andra intressenter, som under samrådet skriftligen framfört synpunkter, fått underrättelse om utställningen i brev. Övriga har informerats genom annons i dagspressen.

Synpunkter inkomna under utställningen

Stockholm Business Region, Svensk Handel, Banverket och Vägverket har inget att erinra.

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen relaterar till hur miljöfrågorna hanterats i processen. De menar att detaljplanens PM avseende miljökonsekvensbeskrivning till detaljplan

tillsammans med tillståndsansökans MKB motsvarar vad diskussionerna mellan Länsstyrelsen och staden avsåg som MKB-dokument för planen. Samråd med Länsstyrelsen har genomförts enligt 6 kap 13§ miljöbalken. Gällande krav har därmed tillgodosetts.

Lidingö stad

Lidingö stad har tidigare ställt sig positiva till huvuddragen i programmen för detaljplanerna för Södra Värtahamnen och gör bedömningen att det aktuella planförslaget i stort följer dessa program. Lidingö stad konstaterar dock att landskapsbilden sett från Lidingö kommer att förändras negativt då vattenrummet i Lilla Värtan kommer att upplevas som mindre och mer avgränsat av en längre och bredare pir. Lidingö stad förordar ett större avstånd från kommundräns till pirkant.

Lidingö stad förutsätter att utbyggnaden av Värtapiren genomförs så att inte olägenheterna i form av bland annat buller för boende på Lidingö ökar och så att de långsiktiga utvecklingsmöjligheterna på Lidingös sydvästra del inte begränsas.

Stockholm Vatten

Stockholm Vatten konstaterar att ett antal ledningar som korsar området måste förlängas eller läggas om. Vidare konstateras att en mottagningsstation för färjor måste flyttas. De yrkar på ett u-område för befintlig ledning under det område som får bebyggas. De kan inte godta att befintlig kylvattenkulvert får överbyggas då detta begränsar tillgängligheten till den. Kulverten används också för bräddning av dagvatten.

Slutligen framförs att dagvatten från uppställningsytor för tung trafik ska fördröjas och renas i oljeavskiljare innan avledning får ske till recipient eller allmänna ledningar för dagvatten.

AB Fortum Värme

AB Fortum Värme konstaterar att det finns ledningar för fjärrvärme, fjärrkyla och kylvatten inom planområdet. För att minimera driftsstörningar och planera eventuella omläggningar av ledningarna krävs möten i ett tidigt skede.

AB Fortum Värme anför att de planerar att bygga ut ledningsnätet för fjärrvärme genom området, det kommer därför att krävas u-områden som gör befintliga och planerade ledningarna åtkomliga. De planerar också att uppföra en pir inom Energihamnen. Utformningen av denna har samordnats med planerna för utfyllnaden av Värtapiren. Eventuella förändringar av Värtapiren som påverkar piren i Energihamnen måste därför samordnas med AB Fortum Värme innan beslut. Slutligen påtalas att järnvägstrafiken till Energihamnen inte får störas av utbyggnaden av Värtapiren.

Fortum Distribution AB

Fortum Distribution AB konstaterar att elnätet som försörjer området måste förstärkas och att det kan komma att finnas behov av plats för elstationer för försörjning av etableringar som inte är hamnverksamhet inom planområdet. Fortum konstaterar också att det kommer att krävas u-områden för allmänna elledningar inom planområdet.

AB Storstockholms Lokaltrafik

SL efterlyser en trafikutredning som klargör hur trafiken mellan området och Ropstens trafikplats påverkar framkomligheten och som undersöker riskerna för att bussarna skall hamna i köer längs Norra Hamnvägen.

Per Olof Fredriksson, Sandhamnsgatan 12

Per Olof Fredriksson anser att svarstiden ska förlängas av hänsyn till samordning med förhandlingarna i miljödomstolen.

Fredriksson protesterar mot att ytan för utvidgning av piren har ökat utan att detta särskilt belysts i handlingarna och att detta lett till betydande kostnadsökningar.

Vidare framför Fredriksson att bullerstörningarna från hamnen är betydande, i synnerhet det lågfrekventa bullret och att det tidigare också varit störande lukt- och stoftutsläpp. Han utgår från förhållandena vid sin bostad och redovisar bullerberäkningar. Vidare anser han att förslaget kommer att innebära en betydande ökning av verksamheten och därmed en betydande ökning av bullerstörningen vid bostaden. Slutligen anför han att förslaget kommer att innebära en avsevärd begränsning av utsikten från bostaden och hänvisar till höjder i bifogade illustrationer.

Han meddelar också att hans tidigare framförda protester mot transporter av massor genom staden förfaller om massorna i stället kommer med båt från Norvik.

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening (DLV) har inkommit med flera yttranden. De bilägger också kopior på tidigare yttranden, svar på MKB för Hjorthagen, yttranden till miljödomstolen, bifogar bilder, hänvisar till beslut om Ekoparken och översiktsplan, hänvisar till föreningens hemsida samt till Sveriges miljömål och diskuterar kring dessa. Föreningen sammanfattar diskussionen kring miljömålen med att "skälen *mot* den planerade pirutbyggnaden växer sig starkare för var dag".

Föreningen vänder sig emot att området ska byggas för med "mastodonthus" och att bullret då kommer att öka avsevärt.

Hamnens verksamhet och lokalisering

DLV framför ett antal synpunkter kring hamnens lokalisering och verksamheten i stort och framför skäl till varför den borde lokaliseras på annan plats. De menar bland annat att avstånden till befintliga bostäder och inseglingsavståndet för uthamnarna är för korta enligt uttalande av Björn Forsman, SSPA. De bifogar en länk till "Miljöförutsättningar – förutsättningar för regionens hamnar" från 2005. DLV anser vidare att det, tvärt emot vad hamnen hävdar, handlar om en utbyggnad för en kapacitetsökning av hamnverksamheten. Hamnen argumenterar för sin verksamhet med stöd av kortsiktiga företagsekonomiska argument istället för att se till en större långsiktig samhällsnytta, menar man vidare.

Då hamnen inte själv är rådig över vilka fartyg som får anlöpa hamnen anser DLV att hamnverksamheten till stor del borde avvecklas. De undrar också vilka fartyg som hamnen planerar att flytta till Värtahamnen. De största kryssningsfartygen (liberty klass) bör enligt föreningen inte få anlöpa Värtahamnen.

Allmänt

DLV anser att Husarvikens södra strand, där gasverkstomten ligger, ligger inom Nationalstadsparken. De anser därför att masshantering inte ska få ske inom detta område.

Föreningen anser att kartan som redovisar landskapsanalysen i planbeskrivningen har manipulerats av stadsbyggnadskontoret.

De anser att förslaget begränsar allmänhetens tillgänglighet till Lilla Värtan och att projektet är ett ytterligare exempel på inskränkningar i Stockholms vattenrum.

Föreningen frågar om konsekvenserna av en höjning av havsytan har studerats.

Trafik

När det gäller trafik framför föreningen synpunkter bland annat vad gäller den övergripande trafiksituationen och hävdar att trafiksituationen på Norra länken kommer att förvärras till följd av projektet.

Konsekvensbeskrivning

Föreningen anser att en SMB borde genomföras innan detaljplanen utarbetas och att staden ska redovisa hur man planerar att hantera konsekvenserna av att området gränsar till "parklandskapet utanför stenstaden".

Buller och luft

DLV undrar om buller och andra utsläpp från fartyg vid kaj ingår i bullerredovisningen. Vidare ifrågasätts uppgiften i MKB om att det mesta av bullret i anslutning till planområdet genereras av biltrafik i angränsande områden. De konstaterar att boende intill planområdet kommer att utsättas för förhöjda bullernivåer under arbetet med utbyggnaden av piren och att emissionerna till följd av bostäder, kontor, handel samt transport av bergmassor kommer att öka. Föreningen antar att de som kommer att flytta in i de planerade bostäderna i Värtahamnen kommer att klaga på bullret från hamnverksamheten. Föreningen framför också att arbetet med utvidgning av Värtapiren måste bedrivas utan att riktvärden för industribuller överskrids.

Föreningen hävdar bland annat att luftföroreningar kommer att öka vid Dianavägen och andra delar av närområdet med ökande trafik till nya verksamheter i området.

Miljödom

Föreningen anser att det är fel att kräva in synpunkter under tiden för förhandlingar i miljödomstolen.

DLV har överklagat ansökan om verksamheter på Husarvikens södra strand. Trots detta har DLV inte blivit delgivna bygglov för masshanteringen på gasverkstomten vilket de menar att de skulle ha blivit.

DLV konstaterar att det skedde en omfattande uppgrumling vid anläggningsarbeten i Värtahamnen på 1920-talet. De befarar att samma sak kommer att ske vid utbyggnaden av piren. Föreningen framför att de miljögifter som finns på bottenarna frigörs vid muddring och vid förflyttningar av farledstrafiken. De undrar om risken för spridning av dioxiner med flera föroreningar vid uppgrumling har utretts. De hävdar att det saknas

undersökningar som redovisar risker och konsekvenser av dioxinspridning med anledning av detta.

DLV motsätter sig att deldom ges enligt punkterna 2-7 i ansökan. De motsätter sig också att tillstånd till igångsättning av projektet ges innan domen vunnit laga kraft.

Föreningen ifrågasätter om massor ska fraktas från Norvik eller krossas vid Husarviken som nämns i planhandlingen.

Synpunkter inkomna under samrådet eller utställningen som ej tillgodosetts

Per Olof Fredriksson, Sandhamnsgatan 12, motsätter sig den föreslagna detaljplanen för utbyggnad av Värtapiren då han anser att förslaget innebär att en stor del av vattenspegeln tas bort och begränsar utblicken över vattnet från kringliggande bostadsområden. Han anser att den tunga hamnverksamheten inte borde ligga i Stockholms innerstad då den begränsar möjligheterna till bostadsbyggande i nuvarande Värtahamnen. Vidare framför Fredriksson att bullerstörningarna från hamnen är betydande, i synnerhet det lågfrekventa bullret och att förslaget kommer att innebära en betydande ökning av verksamheten och därmed en betydande ökning av bullerstörningen vid bostaden. Han meddelar också att hans tidigare framförda protester mot transporter av massor genom staden förfaller om massorna i stället kommer med båt från Norvik.

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening och Claes Erik Trygger (v ordf Djurgården-Lilla Värtan Miljöskyddsförening) har inkommit med ett flertal yttranden med synpunkter på planförslaget och den formella hanteringen av detta i relation till förhandlingarna i miljödomstolen. De anser bland annat att en strategisk miljöbedömning, SMB, måste föregå planer av denna karaktär och omfattning. De anser att verksamheten borde lokaliseras på annan plats och protesterar mot de transporter som följer av utbyggnad i området. Vidare anser de att masshantering inte bör tillåtas på gasverkstomten då den enligt föreningen ingår i Ekoparken. Vidare anser föreningen att förslaget begränsar allmänhetens tillgänglighet till Lilla Värtan och hävdar att trafiksituationen på Norra länken kommer att förvärras till följd av projektet och konstaterar att boende intill planområdet kommer att utsättas för förhöjda bullernivåer under arbetet med utbyggnaden av piren.

Stadsbyggnadskontorets ställningstagande

Allmänt

Redovisningen av föreslagen yta för utvidgning av Värtapiren var otydliga i samrådshandlingen och har därför förtydligats i utställningshandlingen. Det har däremot inte skett någon ökning av tillkommande yta utan redovisningen har bara tydliggjorts. Det som redovisas är att Värtapiren etappvis kommer att utökas med en total yta om ca 84 000 m². Den totala hamnyta som blir tillgänglig för hamnens verksamhet blir med tillkommande nya hamnytor och ytor som hamnen lämnar, totalt 134 000 m² mot dagens 114 000 m². Hamnen flyttar därmed ut sin verksamhet och lämnar delar av det område som används idag. Att kostnaderna ökar beror delvis på en allmän kostnadsökning.

Denna detaljplan möjliggör byggande av en ny terminalbyggnad, tullhus och lagerbyggnader för hamnens behov inom hamnområdet. I den västra delen ger planen möjlighet att bygga ett parkeringsdäck med begränsad höjd i samband

med utfyllnad av Värtabassängen. Övrig bebyggelse i den västra delen av planområdet prövas i en särskild detaljplan för kvarteret Valparaiso. Bland annat kommer höjden på husen att regleras i den nya detaljplanen.

Enligt den avgränsning av Nationalstadsparken som utgör förutsättning för stadens planering, ingår inte Husarvikens södra strand i Nationalstadsparken.

Den bild avseende landskapsanalys som redovisas i planbeskrivningen och ifrågasätts i yttrande är hämtad ur den landskapsanalys som Andersson och Jönsson Landskapsarkitekter AB tagit fram för området på uppdrag av staden i samband med programskedet.

Den höjd som i detaljplanen anges för piren har anpassats till eventuell höjning av havsytan.

Frågan om allmänhetens tillträde till området belystes i programmet och hanteras i de detaljplaner där det blir aktuellt. Denna detaljplan ligger inom befintligt hamnområde. Förslaget innebär att förutsättningarna för att möjliggöra bättre gångstråk förbi området förbättras med förslaget då hamnområdet flyttas längre ut.

Hamnens verksamhet och lokalisering

Staden har tidigare gjort bedömningen att det är viktigt att säkerställa hamnverksamheten i Stockholm. För att möjliggöra en utveckling av såväl staden som hamnverksamheten planeras delar av hamnens verksamhet att flyttas bland annat till Norvik i Nynäshamns kommun. Vidare möjliggör bland annat denna detaljplan en effektivisering av befintliga hamnytor vilket ger förutsättningar för en komplettering med kontor, handel och bostäder.

Hamnen vid värtapiren kommer även fortsättningsvis att trafikeras i huvudsak med passagerar-/ Roro-fartyg i linjetrafik med destinationer i Finland och Baltikum.

Visionen för Värtaområdet innebär att hamnens verksamheter samlas och markanvändningen effektiviseras. Detta möjliggör bland annat utbyggnad av bostäder i vissa delar av området. Förslaget till detaljplan för Värtapiren innebär att piren kan byggas ut så att verksamheten kan effektiviseras. Hamnens verksamhet samlas, därmed frigörs andra områden. Utbyggnaden innebär inte någon total ökning av verksamheten inom hamnområdet.

Trafik

I samband med kommande projektering kommer utformningen av vägarna studeras så att framkomligheten för busstrafiken säkerställs. Det är av stor vikt för staden att området har en fungerande kollektivtrafik. Utformningen av vägarna regleras dock inte i detaljplan.

Ledningar

Exploateringskontoret och Stockholms Hamnar kommer att påbörja arbetet med ledningssamordning inom området. Erforderligt utrymme för ledningar kan säkras med ledningsrätt eller servitut. Med hänsyn till möjligheten att bebygga kvarteret finns inte möjlighet att reservera u-område enligt önskemål. Detta kommer att studeras vidare i kommande detaljplanearbete för kvarteret Valparaiso och i samband med kommande projektering för Värtapiren och kvarteret Valparaiso. För fjärrvärmeledningen har ett u-område reserverats söder om detaljplanens norra gräns. I övrigt bedöms ledningarna lämpligen

kunna placeras inom vägområdet. Behov av utrymme för ledningar och elnätstationer för andra verksamheter än hamnverksamhet kommer att studeras i kommande planarbete och projektering för kvarteret Valparaiso. Genomförandebeskrivningen kompletteras avseende ledningar.

Dagvatten

I genomförandebeskrivningen anges att dagvatten ska ledas till oljeavskiljare innan avledning får ske till recipient eller allmänna ledningar för dagvatten.

Konsekvensbeskrivning

Detaljplanen följer stadens övergripande mål som redovisas i översiktsplanen samt programmet för området. I dessa redovisas övergripande ställningstaganden och konsekvenser. Till programmet från 2001 togs en översiktlig miljöbedömning fram som var föremål för remiss och samråd. De konsekvenser som följer av förslaget redovisas i PM avseende miljökonsekvensbeskrivning till detaljplan samt i MKB tillhörande tillståndsansökan.

Buller och luft

De bullerberäkningar som genomförts visar att ekvivalentnivåerna för buller på Lidingölandet väl kommer att understiga gällande riktvärden för bostäder.

Av hänsyn till de kringboende är det viktigt att ordna tillräcklig bulleravskärmning under byggtiden. Om stenkrossning ska ske på gasverkstomten är det därför nödvändigt att skärma kringliggande områden.

De bullerberäkningar som redovisas på kartor i planbeskrivningen omfattar även buller från fartyg vid kaj.

Miljödom

Den formella detaljplanprocessen och miljöprövningen är två processer som drivs separat enligt gällande lagstiftning. Inte heller bygglovsprövning har direkt koppling till miljöprövningen.

Hur utbyggnad av piren med bland annat masshantering samt hamnens verksamhet får ske regleras i kommande miljödom och gällande lagstiftning. I denna föreskrivs också vilka åtgärder som ska vidtas med hänsyn till miljö. Detta regleras inte i detaljplanen.

Malin Olsson
planchef

Thomas Stoll
handläggare